ఓం—కులమాతేనమః

శిష్టకరణకవుల చరిత్ర.

సంపాదకులు

సాహిత్య సరస్వతి,

పండిత. డబీర్ నారాయణమూర్తిశర్మ

మహాశయులు.

టెక్కలి.

(గంజాం)

1929

ఇయ్యది శిష్టకరణ పత్రికానుబంధమగు

విజయదశమీ సంచికకు వ్యాసరూపముగా

సోంపేట భారతీ ప్రెస్ లో ముద్రింపబడినది.

దీనిముఖపత్రమును (Title Page)

బరంపురం ఫార్మసీ ప్రెస్ లో

ముద్రింపబడెను. వెల 0-2-0.

ఉత్కళీయాంధ్ర కవుల చరిత్రము
శిష్టకరణకుల కవుల భాగము

(సాహిత్య సరస్వతి పండిత డబీరు నారాయణమూర్తి శర్మ మహాశయులు)

గంజాం జిల్లా

1. డబీరు వేంకటరాయ భిషగ్వరుడు. 1800 జలుమూరు. శారీరము. ఇదియాయుర్వేదమును దెలుపు గ్రంథము. ఈపుస్తకము శ్లోకరూపకముగ నున్నది. పిండోత్పత్తి, త్రిదోషోత్పత్తి, నాడీ విచారము మొదలగు 9ప్రకరణములిందు గలవు. ఆంధ్రదేశమున వైద్యులీగ్రంథ సహాయమును విశేషముగ బొందుచున్నారు. ఈశారీర వ్యాఖ్యానమును పోలాకి నివాసులు శ్రీదాల్లపూడి లక్ష్మినారాయణగారు బయటికి దెచ్చి వివిధ తాళపత్ర ప్రతులందున్న శ్లోకములను ప్రకరణానుసారముగ నేర్పరచి యొకగ్రంథమును సిద్ధపరచినారు. శిష్టకరణకుల పూర్వకీర్తిని వెల్లడిపరుప యత్నించిన లక్ష్మినారాయణగారికి నావందనములందజేయుచున్నాను. వేంకటరాయ భిషగ్వరుడు గణితశాస్త్రవేత్త. గానకళాప్రవీణుడు. వేంకయామాత్య పుత్రుడు. కశ్యప గోత్రుడు. వేంకటేశ్వర శతకమును రచించియున్నాడు. ఇతడు వ్రాసిన శారీరవ్యాఖ్యానము గణనాధసేను కృతమగు ప్రత్యక్షశారీరమును బోలియున్నది. ఈభిషగ్వరుడు జలుమూరను నివసించి కళింగనగరమున నుండినట్లు చెప్పెదరు. గంజాంజిల్లాలో జలమూర్వారు అని పూర్వమునం బిలువ బడిన జలుమూరు విద్యాపీఠము. ఇచట డబీర్లు మాల్కాదారులయి, విద్వాంసులయి, కులపోషకులయి, విఖ్యాతికెక్కియున్నారు.

2. డబీరు భాస్కరతీర్థులు. 1835. జలుమూరు. ఈశ్వరశతకము. ఈతడు కావ్యతీర్థ బిరుదాంకితుడు.

3 కళ్లేపల్లి వరాహనరసింహ వైయాకరణులు. 1833 శ్రీకాకుళము. ఇతడు శ్రీకాకుళమున ఆంగ్లో వర్నాక్యులరు పాఠశాలలో సంస్కృతాంధ్ర పండితుడుగ నుండెను. 1 వివేక శతకము. 2 హయగ్రీవశతకము. 3 ఋతుధ్వజ చరిత్ర. 4 రామస్తవ రాజసప్తశతి. 5 మానసబోధ. 6 నరసింహ వ్యాకరణము. (ఇది మెట్రిక్యులేషను వరకు పాఠ్యపుస్తకముగ దొరతనము వారు నియమించిరి.) ఈతడు పేరుపడిన పండితుడు. ఆంగీరస గోత్రుడు.

4 వేంకట నృసింహమూర్తి కవీంద్రుడు. 1856 శ్రీకాకుళము. ఈతడు విరాది వైయాకరణుని మొదటి కుమారుడు. విచిత్ర రామాయణ నిర్వచన కావ్యము రచించెను. డొంకాడ గోపీనాథుని కృతమయి నవచన విచిత్రరామాయణము నీతడు పద్యకావ్యముగ జేసెను. వీరేశలింగం పంతులుగారీ ప్రబంధమును గొనియాడి యున్నారు. దీనిని మాడుగుల వెంకన్న గారు ముద్రించిరి. కళ్లేపల్లి వారి కుటుంబమునం గవిత నిలచెనని వాడుక గలదు.

5 నారాయణకవి. 1900. కింతలి ప్రస్తుతము శ్రీకాకుళము ఈతడు వైయాకరణుని రెండవ కుమారుడు. సిద్ధివినాయక చరిత్ర ప్రబంధమును రచించెను. ఇది చాల ప్రౌఢముగ నున్నది.

6 లక్ష్మీనారాయణ పంతులు. 1922. కొట్టుపాడు గ్రామనివాసి. ప్రస్తుతము బరంపురము. 1 సన్మార్గ సంగ్రహము. 2 భక్తహిత 3 స్వప్నవిద్య. 4 ద్విపద దీపిక.

7 మాల్యు-దాస్ డబీక్ తమ్మయ సిద్ధాంతి. 1905. బలుమూరు. ఈయన కోటబొమ్మాళి సమీపముననున్న వడ్డెవా-డసీపురము మాల్యు-దారు మంత్రివేత్త. మహాదాత. గంజాంజిల్లా శిష్టులీతని నెరుగనివారుండరు. క్షీరసాగరశయన సీస శతకము.

8 మాల్యు-దాస్ డబీకు కృష్ణమూర్తి సూరి. 1900. జలుమూరు ఈతడు కోటబొమ్మాళి స్టేషనుదరినున్న శ్రీకృష్ణపుర మాల్యు-దాసు. శ్రీకాకుళమున తనదైన గాయత్రీ ముద్రణాలయమున కళింగయను మాసపత్రిక ప్రకటించుచుండెను. ఈతని పండిత కీర్తి దిగంతవిశ్రాం

తము. ఈతడు శిష్టకరణ కులోద్ధారకుడు. ఈసూరి జీవితమనేక పత్రికలలో బ్రచురింపబడెను. ఈతని ఛాయాపటమును కులగౌరవార్థముగ నిఖిల భారత శి. క. ప్రథమ మహాసమ్మేళన సభా భవనమున శ్రీ ఇప్పిలి అప్పలనరసయ్య శర్మగారు ప్రతిబింబించిరి సూరిగారికి నగరకోటేశ్వరశర్మ, వేణుగోపాలశర్మలు సుతులు. సూరిగారు సంస్కృతాంధ్ర భాషలలో ననేకగ్రంథములు రచించియున్నారు. 1 హనుమద్విలాసము (నిర్వచన ప్రౌఢప్రబంధము) 2 అథమణారాంధ భాస్కరము. [శ్లోకములు పద్యములు] 3 మదనసాయక. 4 కాంతిమతీ విలాసము. 5 మార్కండేయ విలాసము. 6 విక్రమార్కము. 7 ఇంద్రస్తవము. 8 కృష్ణసూరి ఘట్టములు. 9 వాసిష్ఠరామాయణము. 10 మతత్రయదీపిక. 11 హనుమంత శతకము. 12 సర్వమంగళా శతకము. 13 ముఖలింగశతకము. 14 స్వయంభ్వీశ్వశతకము. 15 మల్లికార్జునశతకము. 16 గాణాపత్యము. 17 శ్రీవిక్టోరియ. 18 సుభద్రాపరిణయము 19 చిత్రనళీయము 20 అనులోమ విలోమ శబ్దమాలిక 21 ఆత్మబంధు ఇంకను గొన్నిగ్రంథములు కలవు.

9 డు॥ దాలయ్య పాఠకులు. 1850 జలుమూరు. సంగ్రహరామాయణము. దుర్గాష్టకము. ఈతనికి దామోదర దాసుఅనినామాంతరముకలదు. ఈతడు వీరపతివ్రత మంగమాంబా తనయుడు. ఈతడే మనకులమున మొట్టమొదట డెప్యూటీ తహసీల్ దారు ఉద్యోగముచేసిన యశశ్శాలి. ఈతడుద్యోగ గర్వాకాక బంధువుల నిరతాన్నదాన సత్కారములొనరించిన కులోద్ధారకుడు.

10 డు॥ వేంకటకృష్ణకవి. 1892. జలుమూరు, ఈతడు కృష్ణసూరిగారి శిష్యుడు. కేశవ, హనుమంత, నీలకంఠశతకములు వినాయక దండకము, నీలకంఠేశ్వర స్తోత్రము, సువర్ణేశ్వర స్తోత్రము, జాగర్వాణ మానస బోధలు రచించెను.

11. డు॥ భాస్కరకవి. 1887. పారసిల్లి. వేంకటేశ్వర శతకము.

12. బలివాడ కుటుంబ కవులు:—

బలివాడ వరాహనరసింహము. 1898. శ్రీకాకుళము. అమ్మవారి

దండకము, బలివాడవారు ఇప్పిలి, బలివాడ, వాసుదేవ పట్టనము నీలంపేట నివాసులు బలివాడ గ్రామనామమే వీరింటి పేరుగ నిలచెను. గోత్రము శాండిల్యము. ఈకుటుంబమున పాండిత్యము, వైద్యము, పురాణపఠనము; వృత్తులుగా నిలచె, ఇది యొకవిద్యావంతమయిన శాఖ.

13. సింహాచలకవి. 1900. గారబంద. విరాటపర్వము నారాయణశతకము. ఈతడు మంచి పౌరాణికుడు.

14 భాస్కరకవి 1900. గారబంద ప్రస్తుతములోలుగు. వేణుగోపాలశతకము.

15. జగ్గరాట్కవి 1920 సోంపేట,1 నారాయణశతకము 2 సీతారామ, 3 బుధాలింగేశ 4 జాంబవతి. 5. చంద్రశేఖర, 6. సోమేశ్వరశతకము 7 దండకావళి 8 చిత్రకేతూపాఖ్యానము. 9 సత్యభామప్రత్యుత్తరము. 10 శ్రీరామమంత్రస్తవరాజము 11. లక్ష్మీస్తవరాజము 12. కోటిలింగేశ్వరపంచచామరపద్యములు. 13. నవగ్రహస్తోత్రము. 14. గణేశాష్టపది 15 శతకీర్తి శతపత్రమార్తాండము 16 పతివ్రతా లక్షణపర్వణము. 17 కావ్యసంగ్రహము. 18 చిత్రవిచిత్ర ప్రశ్నోత్తరమాల. 19 లక్ష్మీశ శతకము

16 వెంకయ్య సిద్ధాంతి. 1886 బూరవెల్లి. రామాయణ చూర్ణికలు.

17 రామస్వామి 1900. బూరవెల్లి. భాగవత కలాపము.

18 వేంకటకృష్ణకవి. 1920. వెదుళ్లవలస. అభిమన్యువధ, రామాయణపదము. ఈతడు పేరుపడిన పౌరాణికుడు.

19 బెహర కుటుంబకవులు:—

బెహర సీతారామయ్య. 1876. పోలాకి. సీతారామ శతకము. మల్లేశ్వరుని యేకాంత సేవ. తండ్రి నీలయ్య. తల్లిగోదావరమ్మ. గోత్రము భరద్వాజము. సీతారామయ్య ప్రమాదీచ సంవత్సరమున జనించెను. పింగళ సంవత్సరమునపరమపదించెను. ఏకాంతసేవను రచించెను. దీనిని శివాలయములలో సర్వత్ర పూజారులు చదువుచుందురు. ఈతను మంచి

నాతికాలు. ఈ బెహరాలు పొంతలకోవారు బెహరాలుగను వీరు వల్లి బెహరాలుగను, రెండు శాఖలయిరి. పొంతలకోవారు వారు మంగళా కి వచ్చిరి. వీరు వల్లి బెహరాలు తులగాము-పర్లాకిమిడి పాతటెక్కలి లోనగు చోట్ల రాజకీయోద్యోగులుగా ప్రకాశించిరి. పాత టెక్కలిలో వంశీయులుగారు పండితులై బంధ్వాదరణ పరులై విఖ్యాతికెక్కిరి. వల్లి భీమునికి తాలూకాలోని వారయిన శ్యామసుందరరావు గారు వైదికా చార్యులై బరంపురమున గీతిని కాలుతై యున్నారు

20 బెహర అనంతరామయ్య. 1898 తులగాము, రామస్తవ రాజము. పారిజాతాపహరణము (వీధినాటకము)

21 రామమూర్తి. 1893 ఇచ్ఛాపురం. కెళ్లచెర్ల ఈతడు గంజాంజిల్లాలో వివిధ ప్రదేశములలో రెవిన్యూ యినస్పెక్టరు గారుగ ను చేసెను. ఈతనికి పాండిత్య శక్తి కలదు. రెడ్డిమహాజన సభలకీతడు సభాపతి మూల పురుషుడు. ఈతని కుమారుడు సన్యాసి రాజు పరకులు.

22 సూర్యనారాయణ. 1921 తులగాము. వేంకటేశ్వర శతకము. వింశతి రత్నావళి

23 మణిపాత్రి సీతారామకవి. 1870. కోటబొమ్మాళి. సీతారామ శతకము. తండ్రి చనరాదాసు గోత్రము భరద్వాజము.

24 మణిపాత్రి భాస్కరకవి. 1898 లొద్దపుట్టి [తరల] 1భాగోత్ర వైకుంఠము. 2హరిహర శతకము. 3హర శతకము. తండ్రి పురుషోత్తముడు భాస్కరుడు తరల సంస్థానకవిగను రాజ్యంలో వ్యవహారకర్తగ నుండి నిరతాన్నదాతగ నుండెను, ఈతడు డబ్బు సాహిత్యము జలు మారాను విద్య నేర్చి ప్రోత్సాహకవియయ్యెను. మణిపాత్రులు పౌరుషకీర్తిలు గలవారు.

25 రఘుపాత్రి మంగయ్య సిద్ధాంతి. 1870, కోటబొమ్మాళి. రామాయణ కీర్తనములు. మంగయ్య వ్యాకరణము ఇతడు యోగీశ్వరుడు. పాతటెక్కలి వాసి జానకీరామసత్కవి యీతని శిష్యుడు గోత్రము ఆంగీరస. (నాగేశ్వరము)నగాంగీయమని చెప్పుకొనుచున్నారు.

కాని సైషధ మకరంద టీకా శ్రీరామము. కోటబొమ్మాళి వాసవివిధాన సామ్రాజ్యలక్ష్మీ నొద్ద పీఠి ముఖ్యపురుషుడు రఘుపాత్రుడు సంస్థానము నిగనుక్కొని భూచరిత్రమును ఓటియాంటలో రచించి శాఖయును చేసి యున్నవి.

26 భీమారావు పాత్రులు. 1900. కోటబొమ్మాళి. తిరుపతి వేంకటకవుల. ఈతడు మంగయ్యయోగి శిష్యుడు పురోహిత వృత్తిని నిర్వహించెను. ఈగ్రంథము ఉత్కళ వేదోక్తకర్మను బాగుగ తెలుపుచున్నది. ఇంత పరిశ్రమ చేసిన భీమారావుగారు చిరస్మరణీయులు.

27 డా॥ రామయ్య. 1872 యూరబాడు. రంగనాయక శతకము

28 రఘుపాత్రి చినతమ్మయ్య. 1900. యూరబాడు. సీతాకల్యాణ పదము.

29 రఘుపాత్రి రాధాకృష్ణకవి. 1900. కోటబొమ్మాళి. తండ్రి రంగనాయకులు. రామలింగేశ్వర శతకము మంచిపేరొందినది

30 ముడగవలస తాండవకృష్ణమాచార్యులు. 1896. ముడగవలస. నారాయణ శతకము. ఆత్రేయగోత్రము. తాండవ కృష్ణమ్మగారు పరమ వైష్ణవులై వైష్ణవ మతాచార్యులై యుండిరి.

31 కుప్పిలి కృష్ణమూర్తికవి. 1898. ఇచ్ఛాపురం. ఉత్కళవిప్ర వంశ ప్రదీపిక. ఇతడు సాల్టు సబ్ యినస్పెక్టరుగా నుండెను.

32 వేంకట సూర్యనారాయణ. 1923. శ్రీకాకుళము. సాముద్రికము. నలచరిత్రము.

33 కొల్లారం బుచ్చిపాత్రుడు. 1900. సారవకోట. రామచంద్రశతకము. రామ పంచచామర పద్యములు, కౌశికగోత్రము,

34 కొల్లారం బైరాగిరావు. 1920. సారవకోట. గజేంద్రమోక్షము. ఇతడు బుచ్చిపాత్రుని కుమారుడు.

35 కొల్లారం సూర్యనారాయణ. 1923. సారవకోట. రామాయణ నాటకము.

36 నౌపడ రామమూర్తి. 1900. నౌపడ. స్మరణామృతము.

37 అనంత పద్మనాభ కుమారస్వామి. 1900. తిలారు. రాము

శతకము.

యువక మండలి —

1 పవీరవసం కోటీశ్వరశర్మ. 1924 జలుమూరు అలమండ్ర కైల్వే స్టేషను మార్పిడి. కాంచనాంగీ పరిణయము. అహల్యాపురదర్శనీయము. మూర్తి గారి కుమారుడైన కోటీశ్వరరావు గారు గీర్వాణాంధ్ర హిందీ మహారాష్ట్ర భాషలను పాండిత్యము గలిగియున్నారు.

2 మునగపల సింహాచలము. 1926. మునగపేట. శశిరేఖాపరిణయము, గజేంద్రమోక్షము.

3 రఘుపాత్రి రాజపాత్రులు 1920. తులగాము. ఆపద్బాంధవ శతకము. ఇది ప్రౌఢముగ నున్నది.

4 రఘుపాత్రి వేంకటేశము. 1920. పలాక్కిమిడి; భక్తతరంగిణి.

5 నౌపడ వేంకటరమణయ్య. 1920. నౌపడ. వేంకటరమణ శతకము.

6 పోలుమహంతి అప్పారావు. 1925. మదనాపురము.

తోసంగి సూర్యనారాయణ. పత్నివియోగస్మరణ పద్యావళి.

7 రాజమహంతి సూర్యప్పడు. నాటకమండాము.

8 దుగాణమహంతి సీతారామశర్మ. 1925. సోంపేట. మొదటవనరపల్లి. 1 శిలవేణీపరిణయము. 2 హృల్లింగేశ్వరమాహాత్మ్యము. 3 పంచానన శతకము. 4 కుమారనీతి, గోత్రముకాశికము. ఈయువకవి ఆంధ్ర సారస్వతానుబంధము, సంచిక, భారతి, పంచానన, లోకసుధార్ణవ లలో పద్యవిలాసములను బ్రకాశించుచుండును, కవిత్వము సరళముగ నుండును.

విశాఖపట్టణ మండలము:—

1 తాంకాడ గోపీనాథకవి. 1535. విచిత్రరామాయణ గద్యకావ్యము ఇదియే మొదటి యాంధ్రగద్యమని కొందరి యభిప్రాయము. ఇతడు నందాపురగ్రామ నివాసి. ఇతడు విశ్వంభరదేవు నొద్ద మంత్రిగ నుండెను. అష్టాదశ పదునెనిమిది యగ్రహారములను సూర్యగ్రహణ కాలమున రాజుగారిచే నిప్పించిన దానకర్ణుడు. ఇతనికి ఉత్కళభాషయు

దు నుండి పాండిత్యము కలదు. ఈతని గ్రంథము ఆంధ్ర వాఙ్మయమున [illegible] సి వ్రాయబడియున్నది. చెముడు సంస్థానము శ్రీ రణసింహ జమీందారు గారి దివాను దొంకాడ జయరామయ్యగారు ఈ గోపీనాథుని పుత్రు లు. గోత్రము భరద్వాజము. విశ్వేశ్వర దాసు, [సిద్ధేశ్వర దాసు] అను ఈ [illegible] శాస్త్రజ్ఞులు రచించిన విచిత్ర రామాయణమును ఈతడు తెనిగిం చెను. లక్ష్మీనారాయణ లీతని తల్లిదండ్రులు. ఈతని విచిత్రరామా యణము తాళపత్రప్రతిని బెహార చంద్రశేఖరం వ్రాసిన కాపీయు, అ చ్చుపడిన కాపీయు నాకు దొరకినవి.

2 కుప్పిలి అనంతాచార్యులు. 18[illegible]. కుప్పిలి. ఈతడు గొప్పవిద్వాం సుడు. రామానుజ తరంగములను రచించెను. ఈతడు శ్రీవైష్ణవ మతా చార్యులయి యుండెను. కుప్పిలి వంశము సంగీతసాహిత్యములకు ప్ర స్థానము. కుప్పిలికి దేవకుప్పిలి యని పేరు కలదు. గోత్రము యాజ్ఞవ ల్క్యసము. ఉత్కృష్టమని వాడుక.

3 సీతారామకవి. 1860. అల్లిపురము. గురువు పక్కి వేంకటనరస య్య తండ్రి దాశరథి. చిత్రావతీ పరిణయము. లక్ష్మణాపరిణయము.

4 గోపాలకృష్ణకవి. 1897. అల్లిపురం. వి[illegible]పరిణయము.

5 నరసింహము. 1840. అల్లిపురము అక్షీనకృష్ణాకుమారి.

6 సూర్యనారాయణ. 1880. శంబరగ్రామము. మదనగోపాలమా లిక, వనవిహారము. తండ్రి సీతారామయ్య. సూర్యనారాయణకవి గా రు రణసింహ కాశీపతి రాజుగారొద్ద సద్యోగిగనుండి చాల ఖ్యాతిని పడసిరి

7 కృష్ణయ్య. 1858. అల్లిపురము. సర్వశబ్ద సంబోధిని నామక సం స్కృతనిఘంటు పరిశీలన కర్త. ఈతనికుమారుడు వెంకన్నపాత్రులు సం గీతవిద్యానిధి.

8 నారసింహకవి 1879. కుప్పిలి మహాభారతదర్పణము.

9 వేంకటనరసింహకవి 1870 కుప్పిలి భద్రగిరి ధామరామశతక ము. ఇతడు కృష్ణకవి కుమారుడు. ఈ కృష్ణకవి బెహార రామకృష్ణకవిం [illegible] భావమున్నది.

10 రామకృష్ణకవి. 1870. కుప్పిలి. రామాయణకీర్తనములు.

ఇవి 145 చరిత్రములు ఇవి అముద్రిత పత్రికలో ప్రకటింపబడెను. ఈ కవులు రచించిన గ్రంథములు నాకు లభింపలేదు:—

1 కృష్ణయ్య 2 వేంకటనారసయ్య. 3 ఉపేంద్రదాసు. (ఇతడు రామాయణ కీర్తనలు రచించెను) 4 రంగయ్య 5 హనుమయ్య. 6 జగ్గయ్య; 7 నరసయ్య 8 సీతారామయ్య 9 దాశరథి 10 సీతారామయ్య 11 గోపాలకృష్ణ 12 చంద్రకవి. 13 రాధాకృష్ణయ్య 14 లక్ష్మణస్వామి.

11 డబీరు రాఘవేంద్రకవి. 1750. కలువలపల్లి విష్ణువర్ధనీయము. ఇందలి కొన్ని పద్యములు లభించినవి తండ్రి వాసుదేవుడు డబీరు కవ్వాతరునను వీరి సంపూర్ణ చరిత్రము కలదు దిమిలె డబీర్లు ఆచార నియమనిష్టలకు వేదపాండిత్యమునకు జాత్యభిమానమునకు బ్రసిద్ధికెక్కియున్నారు.

12 డ. అచ్యుత కవి 1790 దిన్నెల (దిమిలె) గణనాథాభ్యుదయము. ఈపుస్తకము దిమిలె శివాలయములో నాకు లభించెను. ఈ డబీర్వారి శాఖయే జలుమూరను విలసిల్లెను,

13 డబీరు నరసకవి ఈతడు కలువాయి శతకమును రచించెను. శతక కవుల చరిత్రమున నితనిగూర్చి వ్రాయబడియున్నది. అయినను యీకవి జీవితాంశముల నన్వేషించుచున్నాము.

14 మధుమంత్రి బలరామదాసకవి. 1750. తట్టికోట. ఇదిసాలూరు సంమున్నది. గరుడాచల విలాస ప్రబంధము. శ్రీకూర్మ మజిలీలు. తలిదండ్రులు సీతమ్మ నారాయణులు. గోత్రము యాజ్ఞవల్క్యము. గరుడాచల విలాసము ప్లవసుచరిత్రము వంటివి. నాకీపుస్తకము పాలకొండ గురువుగారి వేంకటప్పారావుగారు దయచేసినారు. బలరామదాస కవిగార్కి దుర్మతి పుష్య శుద్ధ నవమి శనివారం నాటికాంధ్ర సారస్వతానుబంధమున బ్రకటించి యున్నారు.

15 పక్కి అప్పయ్య మంత్రి. 1.80 పాల్తేరు. ఇది బొబ్బిలిసంస్థానమున గలదు. పక్కి కుటుంబము లక్ష్మీసరస్వతుల కాటపట్టు. పక్కి వేంకటనరసయ్య విజయనగరమున దివానుగను పక్కి వేంకటరావు శిర్లామకోట జమీందారుగను విఖ్యాతి వెలసిల్లిరి. ఈ వేంకటరావుగా

దీని అడిదము సూరకవి యంతటి పండితుడు పద్యములచే స్తుతించి యుండుటవలన నీతనిదాతృత్వము, కీర్తి యపారమై యున్నది. పక్కి- గోవర్ధనామాత్యుడు పాల్తేరుగ్రామకరణము, ఈతడు బొబ్బిలిమహారాజులైన రంగారావు బహద్దూరువారిచే రాచమర్యాదలందిన ఘనుడు. ఈ గోవర్ధనుని వంశీయుడు అప్పయ్యమంత్రి. ఇతడు వేంకటాపురాగ్రహారము చేయించిన పుణ్యాత్ముడు తాడూరు కృష్ణశాస్త్రిరచితమగు ఋతుధ్వజరాజ చరిత్రమునకు కృతిభర్త. అప్పయ్యమంత్రి రచించిన చాటువులు కలవు. గోత్రము భరద్వాజము. వీరిలో గొందరకు పాల్తేటివారని యింటిపేరు కలదు.

16 పక్కి- లక్ష్మీనరసయ్య. 1800. పాల్తేరు. కర్మవిపాకము

17 పక్కి- వెంకటనరసయ్య. 1800. విశాఖపట్టణం. అచటికళాశాలలో నాంధ్రపండితుడు. ఉత్కళము. సంస్కృతము, ఆంధ్రము, ఈ భాషలయందు సమమాన పాండిత్యము కలదు, 1 శకుంతలాపరిణయము ఇది యఫ్. ఎ. కు పఠనీయముగానుండెను, 2 కుమారశతకము. దీనిప్రచారము తెనుగు దేశమంతటిలో గలదు. 3 అమరపదకల్పద్రుమము ఇది నిఘంటువు. 4 ఛందోదర్పణము. ఇది ఛందశ్శాస్త్రము. ఈపుస్తకములన్నియు ముద్రితములు. ఈసత్కవిని గూర్చి వీరేశలింగముగారు చింతామణిపత్రికలోన; కవుల చరిత్రములోను, శ్లాఘించివ్రాసియున్నారు.

18 పక్కి- అప్పలనరసయ్య. 1900. అల్లిపురం. రామస్వామిపౌత్రుడు. కోదండరామయ్య పుత్రుడు. ఇతడు వేంకటనరసయ్య కవీంద్రుని సంతతి వాడు. ఈతని ఛాయాపటమును సంగ్రహ చరిత్రమును బొంబాయి ఆంధ్రసంచికయందున్నవి. వేంకటేశ్వరశతకము. నాధవ్రతకల్పము. ముకుందమాల. కుమారిశతకము. అవసరప్రసంగావళి. హేమలతానిర్వచన ప్రబంధము. ఈతని కుమారులు, మనుమలు కవులై యున్నారు.

19 పక్కి- జగ్గకవి. 1900. విజయనగరము. శ్రీ గీతాసారము

20 రంగనాయకులు............నిర్వచన స్వరదర్పణము.

21 పూడిమడక అప్పలనరసయ్య! 1870. పూడిమడకలో చన్న

సమీపమున నున్నది నరసింహ శతకము.

22 ప్రతాపరావు అప్పన్న. 1895 వీరసాగరము. ఇది విజయనగర సంస్థానమందున్నది నరసింహశతకము.

23 పట్నాయక గోపీనాథకవి. 1500 నందాపురము. హరిశతకము ఇతడు డోంకాడ గోపీనాథుని సమకాలీనుడు. ఈ పట్నాయకులది కాశ్యపగోత్రము. గంజాంజిల్లా కోటబొమ్మాళి మాల్యాద్రిలైన పట్నాయకులది గోత్రముకాదు. ఇంటిపేరొకటియయినను గోత్రము మారినది బొబ్బిలిరాజులకడ మజుంబారుగ పట్నాయక రామయ్యగారు ప్రకాశించిరి. ఈతని సంతతివాడే గోపీనాథకవి. ఈతడు నందాపురజమీందారునికడ మంత్రిగనుండి యనేకాగ్రహారములు చేయించెను.

24 శేఖరమంత్రి నరసింహము. 1896. చిమిలె. దశావతారపద్యములు. పార్వతీ దండకము. వర్షపద్యములు. నూకాలమ్మదండకము. గోత్రము ఆంగిరసము.

25 శేఖరమంత్రి వెంకనార్యుడు. 1896. చిమిలె. కోటిపల్లీశశతకము.

26 బెహర రామకృష్ణకవీంద్రులు. 1800—60 బొంతలకోడూరు. 1నలచరిత్ర. 2లక్షణావిజయము. 3జగన్నాథవిలాసము. 4ధర్మాంగదచరిత్రము. ఇది మూడాశ్వాసముల ప్రబంధము. గోత్రము భరద్వాజము. తండ్రి బైరాగి. రామకృష్ణయగారు కవీంద్రకోటిలోనివారు. సర్వమంగళావర ప్రసాది. ఈతని జీవితమును శేషాద్రిరమణకవులు దుర్మతి జ్యేష్ఠ బ౧౩శనివారము నాటి సారస్వతానుబంధములో ప్రకటించిరి కాని యందుగొన్ని యంశములు సరిగలేనందున ఆషాఢ బ౧౦మీ శనివారపు సారస్వతానుబంధములో నేను కవిజీవితమును ప్రకటించితిని. ఈ బొంతలకోడూరి బెహర కుటుంబస్థులు కుప్పిలివారిసగోత్రులు

27 బెహర లక్ష్మీనరసయ్య శర్మ. 1920. అల్లిపురం ఇతడు రామకృష్ణకవీంద్రుని సంతతిమణి. విశాఖపురిగలయున్నతపాఠశాలలో నాంధ్రపండితుడు. తండ్రి రాధాకృష్ణశర్మ. 1 కుమారవిజయము, 2 సప్తగం

గానరామాయణము, 3 మధురామాయణము, 4 హయగ్రీవశతకము, 5 ప్రో-శజ్ఞానబోధిని, 6 మైరావణచరిత్ర, 7 నారసింహశతకము, 8 సింగరెట్టు దండకము, 9 కృష్ణలీలావిలాసము, 10 శ్రీరామకీర్తనము, 11 అస్త్రపారిదండకము, 12 భజగోవిందములు, 13 భగవద్గీత త్రోహారాలు, 14 అంబరీషోపాఖ్యానము. 15 సుబుద్ధిశతకము. ఈ పండితుడు సుప్రసిద్ధాంధ్రకవియని యాంధ్రదేశమున ప్రసిద్ధికెక్కియున్నారు.

28 దాసుకవి 1800. ఇంటిపేరు తెలియదు ఇతడు ధరాధర గోత్రుడని వ్రాయుటచే నాగేశ్వరుడని తోచెడిని నైఋతి గోత్రము స్వప్నకారణమున నాగేశ్వరముగామారెను, ఇతడు సింహాద్రిస్వామి కృపచే గవనముచెప్పెను. గాంగసంవాదమును రచించెను. ఇతడు బొబ్బిలిఖండము నుండినట్లుతోచుచున్నది.

29 నాగమంత్రి చినకామయ్య 1398. దేశపాత్రిపాలెము ఇది దిమిలె కడనున్నది నైడితల్లిదండకము. ఇతడు మంత్రివేత్త.

30 కంఠిమంత్రి సన్యాసయ్య, 1879. అల్లిపురం. చంద్రదర్శన నింద. నైధృవగోత్రము,

31 కంఠిమంత్రి [మహామంత్రి] వెంకయ్య 1866 భీమునిపట్నము ఇతనిగ్రంథములు లభింపలేదు. సంక్షేపరామాయణము

32 కంఠిమంత్రి నరసింహదాసు. 1916. పాడ్రంగి. కోడుకా సూ-లుమాట్టెరు. 1 ఆత్మశతకము, 2 రామశతకము, 3 మానస, 4 ఈశ్వర, సుజ్ఞానబోధమార్గము.

33 త్యేడ సింహాచలకవి 1862. త్యేడ. పాచిపేట సమీపమునన్నది. వరలక్ష్మీశశతకము. గోత్రము కశ్యపము. త్యేడవారు దానధర్మములకు కీర్తికెక్కినవారు.

34 త్యేడగోపీనాథులు. 1860. పాచిపేట, ముకుందశతకము. ఇతడు పాచిపేటసంస్థానమున దివానుగనుండెను. ఈతడు పెక్కుకృతులందిన విద్యాభోజుడు. ఈతని లంకమాని ధనసహాయమున వేదనారాయణ కథాసుధారస ప్రబంధమును కంఠిమంత్రి పద్మనాభ పాత్రులు బొబ్బిలిలో ముద్రించి బంధువులకు ప్రకటించిరి.

35 దశమంతరావు అప్పలనర్సయ్య. 1900. అల్లిపురం. కౌసల్యాతనయ నారాయణశతకములు.

36 ఎల్లమహంతి సూర్యనారాయణ పాత్రులు. 1859. పాలకొండ సదయగోపాలవిలాసము. ఇతఁడు జ్యోతిశ్శాస్త్రము, సంగీతము, భరతము, కవిత్వము, లోనగు విద్యలందు పండితుడు. గోత్రము కౌశికము ఎల్లమహంతివారు సుప్రసిద్ధులు. వీరి పూర్వచరిత్రము నాకడనున్నది

37 నరసింహపాత్రులు. 1864. పాలకొండ. జాతక దర్పణము.

38 ఆదినారాయణ పాత్రులు. 1912. పాలకొండ. వరహాచరిత్రము.

39 కనపాక నరసింహము. 1895. పాలకొండ. ఇతఁడాంగ్లేయ భాషాకవి. ఈతనియల్లుండ్రు ఆంజనేయపాత్రులు, కూర్మనాథాచార్యులు

40 భాసూరు జగన్నాథకవి. 1870. భాసూరు. కృష్ణ, కపిల, నారాయణ శతకములు.

41 భాసూరు శ్రీరామపాఠకులు. 1882. పాలకొండ. శిబిహారికథ

42 వాడ్రంగి గోపాలకృష్ణసిద్ధాంతి, 1848. వాడ్రంగి పారాశరి, ఆత్రేయ గోత్రము.

43 బలివాడ జగన్నాథం. 1862. వాసుదేవపట్టణము. రామాయణ చూర్ణికలు. శాండిలగోత్రము.

44 డబీరు వేంకటరాజకవి. 1883. బూరిజవలస. వేంకటేశ్వర శతకము.

45 దశమంతరావు రామమూర్తి. 1902. అనకాపల్లి, మదన మోహననాటకము,

ఆధునిక మండలి:—

పటనాయక సూర్యనారాయణోపాధ్యాయులు. 1923. బొబ్బిలి. 1 రామకథాసుధారసము 2 గీతాభారతము 3 గీతిసారము 4 కవికదంబము 5 కవిదర్పణచ్ఛందస్సారము 6 బాలబోధి 7 నారాయణ దండకము 8 పుత్రశతకము 9 గాడనిమోరత్న భూషణము 10 సంక్షేపరామాయణము 11 కృష్ణస్తవము 12 లక్ష్మీస్తవము 13 శిష్టదర్శనీవిమర్శ

ఖండము ఈతిడుకులాభిమాని.

గర్భాణము అప్పారావు. బి ఏ. విజయనగరము. లోకబాంధవశతకము, యయాతిచరిత్రము, భారతీసారస్వతానుబంధములలో బద్యకలాపములు. ఈతడాంగ్లేయభాషావిదుండయిన సుప్రసిద్ధాంధ్రకవి.

పతనాయక రామమూర్తికవి. 1924. కోటగండ్రేడు గ్రామం. విశాఖజిల్లా. ప్రస్తుతము గోదావరిజిల్లా శనుపూరుగ్రామమున ఉపాధ్యాయుడు. 1 కపోతవాక్యము. 2 శ్రీరామహృదయము. 3 రాఘవశతకము 4 రామలింగేశ్వరశతకము. 5 దేవయాన. 6 రుక్మిణీపరిణయప్రబంధము 7 సుశీల 8 గయ్యాళిగంప.

చిలకలపల్లి సాక్షిగోపాలస్వామి. 1926. వీరఘట్టము.

తట్టికోట చిరంజీవిరావు. 1926. సాలూరు.

పతనాయక శ్రీనివాసరావు. 1926. రాయఘడ.

రాజేటి రామమూర్తి, 1926. దత్తిరాజేరు.

కుప్పలి సింహాచలకవి. 1924. ఖడ్గపురము.

కుప్పిలి సన్యాసయ్య. 1924. వేంకటరమణపేట.

మానాపుర సూర్యనారాయణ. 1925, పెదబొరువాపల్లి.

పక్కి సన్యాసిమహాంతి. 1925, విజయనగరము.

ఉరిటి లక్ష్మణమూర్తి. 1926, భుజిడి.

జగ్గుమంత్రి సూర్యనారాయణ. 1926. అనకాపల్లి, ప్రస్తుతము ఖడ్గపురము.

కుప్పిలి అప్పలనర్సయ్య సిద్ధాంతి. 1926. కుప్పిలి.

ఈపైవారు తమగ్రంథములు నాకు బంపుటకు నెదురుచూచుచున్నాను.

బలివాడ నారాయణదాసు, 1921—22. బూర్జ. 1 కుచేలోపాఖ్యానము, 2 గుణసీతి, 3 సావిత్రీపరిణయము. 4 శ్రీయాళ. 5 హరిశ్చంద్ర 6 త్రినాధమేళా. 7 జయప్రద. (హరికథలు)

ఉరిటి సూర్యనారాయణ. 1921. మంతిన. 1 అరసవెల్లి క్షేత్రమహాత్మ్యము.

స్త్రీలకు

కామధేను! మానినీమకరధ్వజలేహ్యము!! కల్పతరు!!!

మరియు

మానినీమకరధ్వజ మాత్రలు

ఈ లేహ్యము - ఈ మాత్రలు రెండును కేవలము స్త్రీలకు కోరిన కోర్కె లిచ్చు దేవలోక కామధేను-కల్పతరులవంటి మహౌషధములు. ఈ మహౌషధములు రెండును చేర్చి సేవించిన స్త్రీలు తమకు కలిగిన సుగుణములకు జీవితకాలము మరువక సదా శ్లాఘించుచుండెదరు. ఈ మహౌషధముల అత్యుత్తమమగు గుణములు ఒకప్పుడైనను వ్యర్థము నిశించలేనవని యౌషధప్రయోగములవలనను మా అనుభవములవలనను సువ్యక్తముగ చెప్పగలము. ఇందు మంచివిలువగల శ్రేష్ఠమైన కుంకుమపువ్వు, నాగకేసరములు, లక్ష్మణవంజ, మున్నగు జీవకళలిచ్చు ఓషధులును మౌక్తికభస్మము, ప్రవాళము భస్మము, సూతసిందూరము, ఇందుయొక్క తప్తకసూరము, శతపుటలోహభస్మ సిందూరమును విద్యుక్తముగ చేరి సిద్ధముగుచున్నవి. స్త్రీలగురించి యింతవరకు ప్రపంచమునకనిపెట్టిన గొప్ప బలవర్ధకదివ్య మహౌషధ రాజములలోనివి కేవలముకీటమువంటివని ఉపయోగించినవారు నిస్సంశయముగ చెప్పక మానరు. ఇవి ముఖ్యముగ ఎరుపు, తెలుపు, పచ్చ కుసుమ (ప్రదర) రోగములు, కుసుమవ్యాధులు జీర్ణించుటవలన సంభవించు ధరదపొక్కులు, మేహపొక్కులు, మచ్చలు, బొల్లి, నానా విధ చర్మ వ్యాధులు ముట్టునొప్పి, మేహశూల, ఋతురక్తస్రావములు, ఋతుస్రావకాలము, పరిమితి వ్యత్యాసములు, సూ[illegible]ము,

యోనికంద, గుహ్యార్శ, రక్తగుల్మము, జలస్రావము, ఉదరము స్థౌల్యము(దొందబలుపు)మూత్రబద్ధవాతము(మూత్రబంధించుట) గర్భవాతము, ఊర్ధ్వవాతము, శుష్కవాతము, సూతికావాతము, తాపము కడుపులోమంట, గుండెలోమంట, గొంతుమంట, కండ్లుకాళ్లు చేతులుమంటలు,నీరుడిమంటబల్లపీకు,నడుమునొప్పి,తలనొప్పి,జ్వరము, నిద్రపట్టకుండుట, బలహీనము,అపస్మారము,భ్రమ,మూర్ఛ, పాండురోగము, అజీర్ణము, అనాహము,ఈమున్నగువ్యాధులు అప్పుడుపుట్టినవి నైననను ఎంతకాలము నుండిజీర్ణించి ప్రాణసంకటమై పీడించుచున్నను తప్పకకుదురును. సంతానముకలిగి గర్భముపోవుచున్న వారలకును, సంతానములేని వారలకును,ఆడుపిల్లలే కలుగుచున్న వారలకును, అల్పాయువు శిశువులు కలిగి చనిపోవుచున్న వారలకును,మూగ,వత్తి కుంటు, కృశాంగ శిశువులుగను, నిత్యరోగులుగను జన్మించుచుండు వారలకును, ప్రసవభీతిగల గర్భిణీస్త్రీలకును,ఏకారణము వలనగానిదాంపత్యసుఖములేనివారలకును, అంగపుష్టి, యవ్వనము,శరీర సౌష్టవము కళాకాంతులు తగ్గియున్న వారలకును, బలహీనులకును, దాంపత్యప్రీతి లేనివారలకును, పురుష వాంఛ [illegible] కును, ఈ మానినీ మకరధ్వజలేహ్యము, మాత [illegible] ను కల్పతరువలె కోరిన కోరిక లిచ్చి కాపాడు [illegible] ఔషధ రాజములని ప్రధానముగ చెప్పబడినవి, [illegible] పాలించి మంచిసంతానములు బడయగోరు స్త్రీ [illegible] లోపము గలదని భావించక తమ [illegible] కలిగియుండగలదని భావించి ఇమ్మ [illegible]

సేవించవలయును. ఈ మహౌషధగుణములు ప్రత్యక్ష అమృతఫలప్రదములు, అమోఘములు రోగులేగాక, నిరోగులు సహితము సేవించిన దీర్ఘాయురారోగ్యమహదైశ్వర్య సుఖములు సులభముగ పొందగలరు-40 తు॥ లేహ్యం రు10-0-0! 40॥మాత్రలు రు 5-0-0 యీరెండును రు15-0-0లగును. ఒకరికి40 దినములకు సరిపడు నీ వ్యౌషధములు. సొమ్ము ముందుగా పంపవలెను. లేదా వి.పి.పి. ద్వారా పంపబడును. వలయువారు మా విలాసమునకు వ్రాయవలెను

—o—

బాలానందకస్తూరీమాత్రలు

శిశువులకు సంజీవి! బిడ్డలకు మహౌషధము!!

బాలుర సంజీవామృతము!

పుట్టినదినము మొదలు ఉగ్గుతో పోసె అమృత సంజీవివంటి మహౌషధము. ఈ మాత్రలు రోగమును మాన్పుటకును, రోగములేని సమయమునందును, రోగము హరించుటకున్ను, రోగము రాకుండా సంరక్షించుటకును, ఉపయోగించు ప్రధానమైన దివ్యౌషధము. ఈమాత్రలు శిశువుల సర్వరోగములు, గ్రహదోషములు హరించును. లక్షలకొలది కుటుంబములలో నీమాత్రలుపయోగించి కొనియాడబడుచున్నవని చెప్పుటకు నతిశయోక్తి లేశమైనను వుండదు, ఈమాత్రలవలె పిల్లలదేహము, జీవము, ఆరోగ్యము, సంతోషము, కళ, కాంతులు రక్షించి పోషించు యింకొక యౌషధము వేరొకటి యున్నదనినొక్కి.. వొక్కాణించి చూపగలరా? ఎన్నటికిని చూపజాలరు. కాని అంకము. 50 మాత్రలు గల సీసా 8 అణాలుమాత్రమే.

బి. యస్. రావు బ్రదర్సు
గంజాం ఆయుర్వేదఫార్మసి బరంపురం

శిలాజతురసాయనము

ప్రతివారికి ప్రాణమువంటిది చికిత్సైనది! అమృతమువంటిది!

శ్లో॥ నసాస్తిరోగో భువి సాధ్యసాధ్యాం శిలాజతూయం నజయేత్ ప్రసహ్య॥

చరకసంహిత

శిలాజతువలన పోగొట్టబడకుండునట్టి రోగము లోకమునందెచ్చటను లేదని ప్రాచీనవైద్యశాస్త్రములలో చెప్పబడియున్న నిశ్చలమైన సత్యమును మా శిలాజతురసాయనము, తత్పరరూపు చేయుచున్నదని విద్వాంసులవలన మెచ్చుకొనబడుచున్నది. ఈ రసాయనము ఏరోగనివారణకు పుచ్చుకొన్నను ఆరోగము శీఘ్రముగా నిర్మూలముచేయుచున్నదనియు, తమజీవితకాలములో ప్రతిసంవత్సరము రోగకరముకొనునగాని - రోగము లేనిసమయమునగాని, యెప్పుడైనను యీ రసాయనము సేవించితీరవలెనని లక్షలకొలది జనులచే ప్రశంసింపబడుచున్నది. ఇది ముఖ్యముగా శిరోవాతములు 24 పిత్తములు 20 కఫరోగములు 20 మేహములు కాసశ్వాసలు, అజీర్ణము, ఉదరము, శుక్లనష్టము, బహుమూత్రము, మూలవ్యాధి, శూలరోగము, చిట్లిఫిరంగి, కురుపు, రొమ్ము, బగ్గి మొదలగు సమస్తసంకటములు తక్షణమే నానారంగులుగ పుట్టినమేహపొక్కులు, కుష్ఠుపొడలు, చర్మవ్యాధులు, స్నాయుదుర్బలము, హృదయదుర్బలము, మనోదుర్బలము, ఇంద్రియదౌర్బల్యము, నిశ్చయముగ పారించును. దేహధాతువులకును ప్రాణవాయువులకును పుష్టి, తుష్టి, శక్తి, ఉత్సాహము, బలము, ఆరోగ్యము, కావలసినంత పోషణయు, సమృద్ధిగ చేయును. బలవర్ధకౌషధములలోనిది చక్రవర్తివంటిది. స్త్రీబాలవయోవృద్ధులును, దేశకాలతారతమ్యభేదములు పాటింపక సదానిర్భయముగా సేవింపదగిన అమృతమువంటి దేహాత్మలపోషించు దివ్యౌషధమిది యొకటియే, ఖరీదు అర్ధశేరు 20 తు డబ్బి రు 3 పోస్టేజి 0-5-0

మెస్సర్సు బి శ్యామసుందరరావుబ్రదర్సువారు

గంజాం ఆయుర్వేదఫార్మసీ

బరంపురం, చెన్నరాజధాని.